

DANMARKS NATIONALBANK

31. MAJ 2018 — NR. 5

STRESSTEST

De største banker kommer tæt på bufferkrav i stresstest

- De systemisk vigtige banker har kapital til at modstå et hårdt recessionsscenario, men flere er på grænsen til at overskride kravene til kapitalbuffere. Flere af de ikke-systemiske banker overskrider bufferkravene, og nogle få overholder ikke minimumskravene til deres kapital.
- I stresstesten antages det, at den kontracykliske kapitalbuffer frigives og derved giver luft til bankerne. En opbygning af bufferen i gode tider styrker bankernes modstandskraft i en krise.
- Realkreditsektoren er nu inkluderet i Nationalbankens stresstest. I stresstesten bidrager realkrediten positivt til bankkoncernernes indtjening, men de risikovægtede aktiver stiger på grund af øgede risikovægte.

INDHOLD

- 3 DET HÅRDE SCENARIO FØLGER KONJUNKTURERNE
- 4 REALKREDITSEKTOREN ER NU MED I STRESSTESTEN
- 6 HISTORISK STORE NEDSKRIVNINGER I REALKREDITTEN KAN UDFORDRE SEKTOREN
- 7 BILAG 1: POPULATION I STRESSTESTEN
- 8 BILAG 2: SCENARIER I NATIONALBANKENS STRESSTEST

1,7 mia. kr.

mangler bankerne for at leve op til kapitalkrav i en hård recession

[Læs mere](#)**6 institutter**

fra realkreditsektoren er nu inkluderet i stresstesten

[Læs mere](#)**9,8 pct.**

stiger arbejdsløsheden til i det hårde recessions-scenarie

[Læs mere](#)

Nationalbanken foretager hvert halve år en stresstest af den danske banksektor. Her sammenholdes bankernes kapital under stress med de gældende kapitalkrav.

Hidtil har stresstesten omfattet pengeinstituddelen af de største danske banker.¹ Nu er realkreditsektoren også inkluderet i form af Nykredit Realkredit, Totalkredit, Realkredit Danmark, Nordea Kredit, BRFKredit og DLR Kredit. Flere af dem er dele af finansielle koncerner. I vores beregninger fokuserer vi på kapitaliseringen på koncernniveau.

På trods af større nedskrivninger end i tidligere stresstest har visse banker et mindre kapitalbehov. Det skyldes, at nogle af de banker, der tidligere har haft vanskeligheder med at overholde kapitalkravene i stresstestene, har styrket deres kapitalprocenter over det seneste halvår og derfor er bedre rustede til at modstå stresset. Til gengæld er flere af de resterende banker nu tættere på bufferkravene end tidligere.

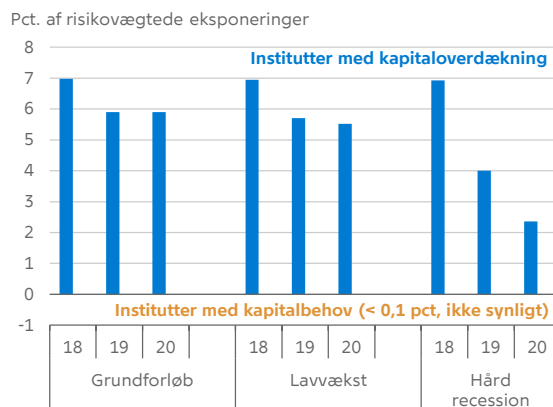
Stresstesten viser, at de største banker, de såkaldte SIFI'er (systemisk vigtige finansielle institutter), kan modstå selv et betydeligt stress. Ingen SIFI er i nærheden af minimumskravet til bankernes kapital, men flere er tæt på at overskride eller overskrider marginalt de bufferkrav, der ligger oven i minimumskravene, jf. figur 1.

Selv om de systemiske banker generelt opfylder kapitalkravene, kan det give anledning til bekymring, at de ikke opfylder kravene med større margin. Hvis deres kapital kommer under bufferkravet, indtræder en række begrænsninger, fx i forhold til udbyttebetalinger og betaling af rente på hybride kapitalinstrumenter. Det kan svække bankernes mulighed for at hente ekstern finansiering på de finansielle markeder på et tidspunkt, hvor finansiering i forvejen er svært tilgængelig.

Fra 2019 og frem er kapitalbevaringsbufferen og SIFI-kapitalbufferen fuldt indfasede, jf. figur 2. Kapitalkravene antages derefter at være konstante. Den kontracykliske buffer er sat til nul i stresstesten.

SIFI'erne er tæt på bufferkrav

Figur 1

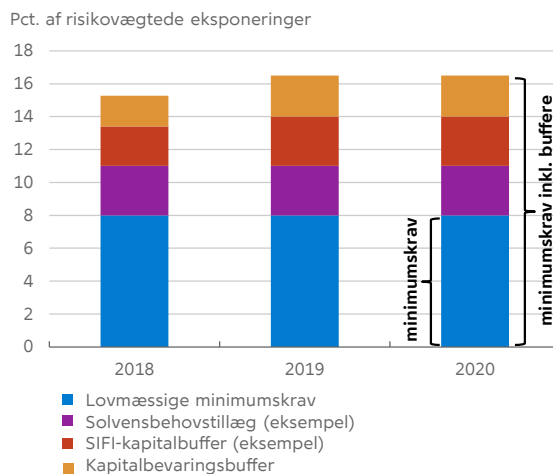

Anm.: I figuren vises, hvor meget kapital, målt som en procentdel af deres samlede risikovægtede aktiver, SIFI'erne samlet set enten har i overskud eller underskud i forhold til kapitalkravet inklusive buffere.

Kilde: Finanstilsynet og egne beregninger.

Banker står over for svagt stigende kapitalkrav

Figur 2

Anm.: Kapitalkravene er forskellige fra bank til bank. Det skyldes, at solvensbehovstillægget fastsættes individuelt for hver bank, mens SIFI-kapitalbufferen kun påvirker SIFI'er og er forskellig fra SIFI til SIFI afhængig af deres "systemiskhed".

¹ Konkret pengeinstitutter i Finanstilsynets gruppe 1 og 2, dvs. pengeinstitutter med en arbejdende kapital på mere end 12 mia. kr.

Antagelsen er, at bufferen vil blive frigivet i et stress-scenarie og derved give luft til bankerne.²

I stresstesten antages det derudover, at bankerne gennemfører allerede annoncerede aktietilbagekøbsprogrammer og fortsat udbetaler dividender, så længe de har et positivt resultat og holder en vis afstand til bufferkravene.³

Flere af de mindre, ikke-systemiske banker er udfordrede i stresstesten, og nogle kan ikke opfylde minimumskapitalkravet. I 2020 mangler bankerne samlet 200 mio. kr. for at opfylde minimumskravet og 1,6 mia. kr. for at opfylde minimumskravet inkl. buffere. I figur 3 vises udviklingen i kapital i forhold til bufferkravet.

Inden de ikke-systemiske banker rammer minimumskravet, vil brud på bufferkravene gøre det muligt for myndighederne at gribe ind. Hvis det kommer til, at bankerne skal genoprettes eller afvikles, har myndighederne tilstrækkelige redskaber til at håndtere en sådan situation, men de berørte bankers ejere og kreditorer risikerer at lide tab.

I beregningerne er den fulde forventede effekt af overgangen til de nye IFRS9-regnskabsregler inkluderet.⁴

Det hårde scenarie følger konjunkturerne

Udgangspunktet for Nationalbankens stresstest er tre makroøkonomiske scenarier over tre år: et grundforløb, lavvækst og en hård recession.⁵ Grundforløbet er

2 Ud over de gældende kapitalkrav lægger Baselkomiteen i en reformpakke op til, at et såkaldt output-gulv indføres over perioden 2022-27. Det kan på sigt øge kapitalkravene for de danske banker – som derfor allerede nu må overveje, hvordan de tilpasser sig de kommende krav. Reformpakken skal dog først vedtages i EU, før den finder anvendelse på danske banker.

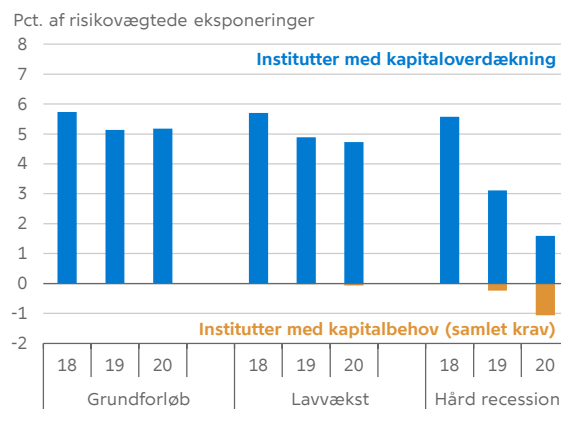
3 Bankerne antages at holde helt op med at udbetale dividender, når kapitalprocenten kommer under bufferkravet plus 1 pct. Inden da sker der en gradvis reduktion af udbetalinger.

4 Reelt har bankerne mulighed for gradvist at indregne effekten over fem år. Omkring halvdelen af dem har valgt at gøre brug af den mulighed, mens de resterende indregner effekten omgående.

5 Scenarier er udarbejdet i samarbejde med Finanstilsynet.

De fleste ikke-systemiske banker opfylder bufferkrav, men enkelte har store vanskeligheder

Figur 3

Anm.: I figuren vises, hvor meget kapital, målt som en procentdel af deres samlede risikovægtede aktiver, de ikke-systemiske banker samlet set har i enten overskud eller underskud i forhold til kapitalkravet inklusive buffere.

Kilde: Finanstilsynet og egne beregninger.

baseret på Nationalbankens makroøkonomiske prognose. I lavvækstscenariet rammes økonomien af en mindre indenlandsk recession med svag BNP-vækst og et fald i huspriserne. I det hårde recessionsscenario er der en global krise. Væksten på eksportmarkederne reduceres, og vigende tillid hos forbrugere og virksomheder fører til faldende forbrug og færre investeringer. Som følge heraf falder BNP, huspriser og aktiepriser, mens arbejdsløsheden stiger.

Udviklingen i finansielle variable som renter følger i grundforløbet markedsforventningerne, men i stress-scenarierne påvirkes de af de makroøkonomiske variable med faldende aktiepriser, ændrede rentekurver og stigende kreditspænd til følge.

For de fleste danske banker er det især nedskrivningerne, der påvirker resultatet under stress. I stresstesten stiger nedskrivninger i pengeinstitutdelen af bankerne til niveauer svarende til tidligere kriser, jf. figur 4.

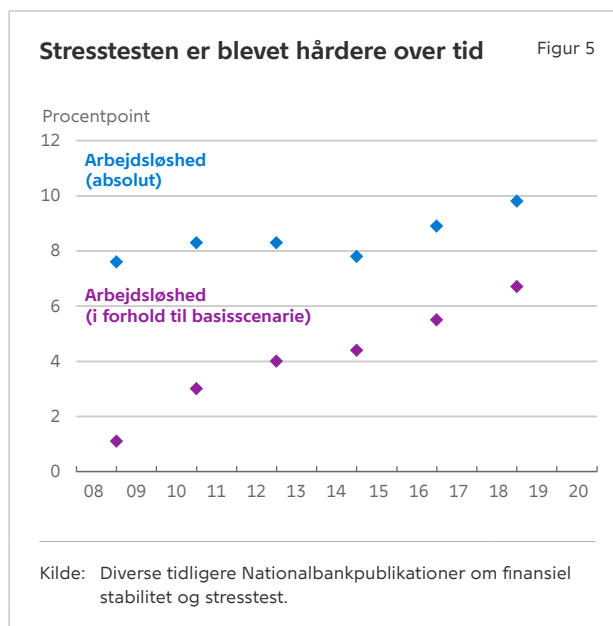
Dansk økonomi har længe befundet sig i et op-sving. Arbejdsløsheden er faldet, mens boligpriserne er steget. Da der typisk sker en opbygning af risici i netop gode tider, er der en risiko for, at en stærk fremgang efterfølges af et dybere fald. Det er afspejlet ved større ændringer end tidligere i nøglevariable som arbejdsløsheden i det hårde

recessionsscenario.⁶ I figur 5 vises udviklingen i arbejdsløsheden i forskellige versioner af Nationalbankens stresstest over tid. Det niveau, arbejdsløsheden har nået på dets højeste i forskellige stresstest, har været næsten konstant. Fordi arbejdsløsheden er faldet over en årrække, er stigningen i arbejdsløsheden imidlertid gradvist blevet forøget over de seneste år i Nationalbankens stresstest. Rammer stresset så bankerne hårdere? I praksis ja, da nedskrivningerne hovedsageligt afhænger af ændringer i variable som (bl.a.) arbejdsløsheden og ikke kun af niveauer.

Realkreditsektoren er nu med i stresstesten

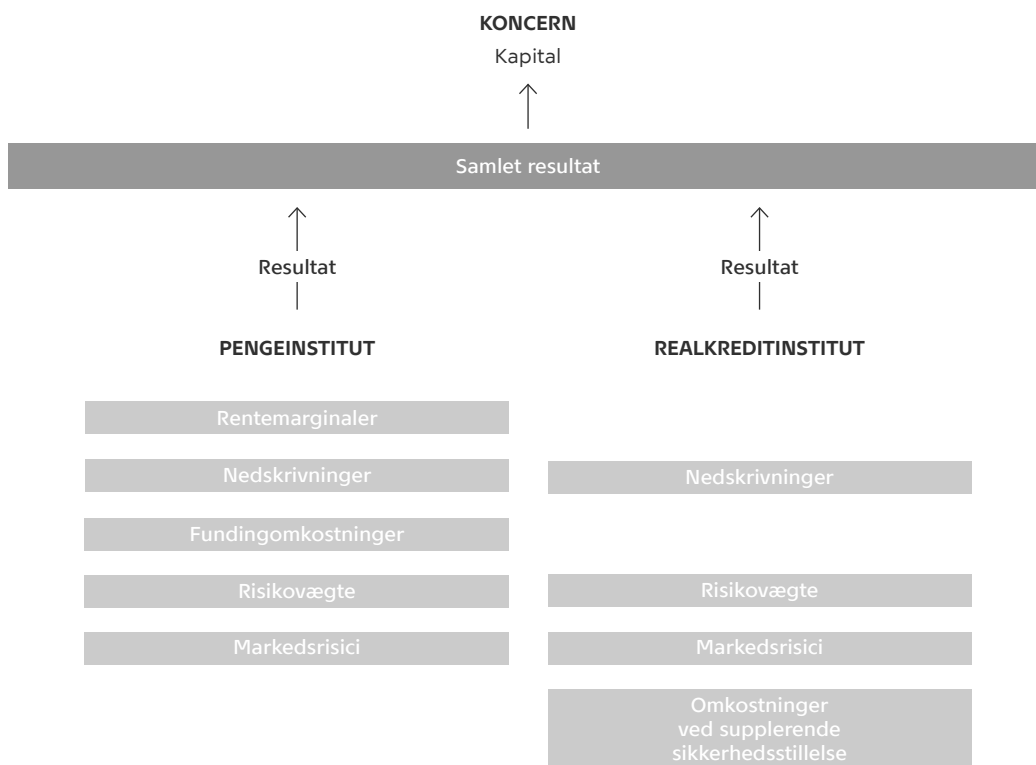
Tidligere har Nationalbankens stresstest kun omfattet de største danske pengeinstitutter. Nu er realkrediten også inkluderet. Det betyder konkret, at vi beregner resultater for både penge- og realkreditinstituttene af

⁶ Nationalbanken arbejder på en mere metodisk tilgang til at gøre stresstestscenarierne modcykliske. Det er vores forventning, at metoden vil blive benyttet til stresstesten for 2. halvår 2018.

Der er forskelle på, hvordan penge- og realkreditinstitutter rammes af stress

Figur 6

Anm.: Af figuren fremgår de indtjeningslementer, der modelleres for henholdsvis penge- og realkreditinstitutter i stresstesten. Andre elementer som fx bidragsatser antages at være konstante.

bankerne, aggregerer resultaterne og så følger udviklingen i kapitalprocenter på koncernniveau.

Realkreditvirksomhed adskiller sig på flere områder fra pengeinstitutvirksomhed. Realkreditinstitutternes udlån er generelt mere sikre end pengeinstitutternes, hvilket afspejler sig i lavere nedskrivninger. Til gengæld er realkreditens risikovægte mere følsomme end pengeinstitutternes. Derudover er der særskilte risici i realkrediten, såsom risikoen for at skulle stille supplerende sikkerhed i forbindelse med fald i boligpriser, for at realkreditobligationerne kan opretholde SDO/SDRO-status. I stresstesten påvirkes realkreditinstitutternes resultat af fire faktorer:

- Nedskrivninger: I vores model afhænger nedskrivningerne af arbejdsløsheden, huspriserne, ændringerne i BNP og udviklingen i renterne.
- Risikovægte: Institutternes risikovægte afhænger af både ændringer i konkurssandsynligheder (PD) og tab ved misligholdelse (LGD).

- Supplerende sikkerhed: Hvis LTV-grænserne på det enkelte boliglån overskrides, risikerer instituttet at skulle stille yderligere sikkerhed.⁷ Det koster, fordi instituttet skal udstede gæld og investere midlerne i sikre aktiver med en lavere forrentning.
- Markedsrisiko: Institutterne risikerer at lide tab på deres beholdninger af obligationer, fx på grund af udvidelser i kreditspænd.

Andre faktorer, såsom bidragsatser, antages at være konstante over forløbet i stresstesten. I figur 6 vises, hvordan stresset af realkreditsektoren adskiller sig fra stresset af pengeinstitutsektoren.

⁷ I det omfang der ikke i forvejen foreligger supplerende sikkerhed i et kapitalcenter. Kravet om supplerende sikkerhedsstillelse påvirker kun kapitalcentre, hvorfra der udstedes SDO og SDRO.

I kapitalprocentbrøken er det hovedsageligt nævneren (de risikovægtede aktiver) og ikke tælleren (egenkapitalen), der ændrer sig. Risikovægtene stiger med mellem 11 og 25 pct. for realkreditinstitutterne. På grund af en høj bidragsindtjening har realkreditinstitutterne overvejende positive resultater selv under stress, og egenkapitalen falder derfor for de flestes vedkommende ikke.

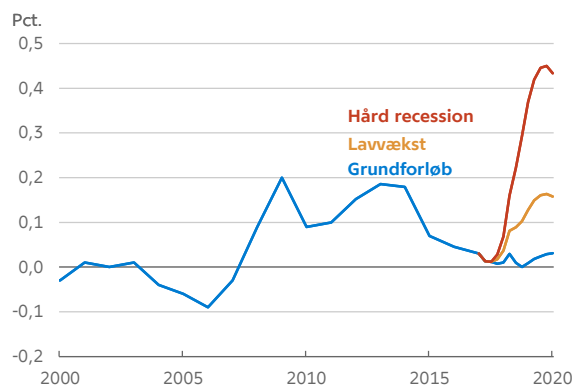
Det skal understreges, at realkreditinstitutternes relativt gunstige resultater under stress ikke er ensbetydende med et fravær af risici i sektoren. Nationalbankens stresstest har fokus på kapital og solvens. Det antages således, at penge- og realkreditinstitutter kan skaffe finansiering, i realkreditinstitutternes tilfælde fx til at stille supplerende sikkerhed ved boligprisfald, mod at betale en tilstrækkelig merrente. I praksis er det muligt, at institutterne ikke kan skaffe den fornødne likviditet i tide, og den risiko adresserer stresstesten ikke.

Historisk store nedskrivninger i realkrediten kan udfordre sektoren

I stresstesten får realkreditsektoren nedskrivninger, der er større end under finanskrisen, jf. figur 7, men som fortsat er lave sammenlignet med pengeinstitutternes nedskrivninger.

De fremskrevne nedskrivninger er høje i forhold til under finanskrisen, men de er lavere end dem, som realkreditsektoren oplevede i begyndelsen af 1990'erne, fx i 1991-93, hvor nedskrivningsprocenterne årligt var omkring 0,70. Der er flere strukturelle forhold, som bidrager til at forklare de store nedskrivninger i begyndelsen af 1990'erne.⁸ Det er ikke desto mindre interessant at overveje, hvordan udfaldet af stresstesten ville se ud, hvis nedskrivningerne nåede niveauet fra begyndelsen af 1990'erne.

Realkreditsektoren rammes af hårdere nedskrivninger end under finanskrisen Figur 7

Anm.: Nedskrivninger beregnet som procent af udlån før nedskrivninger.

Kilde: Finanstilsynet og egne beregninger.

Stresstestmodellen viser, at de finansielle koncerner overvejende er robuste over for selv betydelige nedskrivninger i realkreditsektoren. I en ellers uændret kørsel af stresstesten i det hårde recessionsscenarie, hvor realkreditinstitutternes nedskrivninger sættes til at være 0,70 pct. i hvert af de tre år, opretholder de fleste af de systemiske banker på koncernniveau fortsat en kapitaloverdækning i forhold til bufferkravet. Enkelte bankkoncerner kommer under bufferkravet i et sådant scenarie, og sektoren vil samlet mangle ca. 10 mia. kr. for at opfylde alle kapitalkrav, men ingen af de systemiske banker i nærheden af minimumskravet.

⁸ De skyldtes bl.a. et sammenfald af en økonomisk nedgang med politiske tiltag, der specifikt ramte boligmarkedet. Realkreditinstitutterne benyttede heller ikke de samme redskaber som i dag til at kreditvurdere kunderne, hvilket også bidrog til store nedskrivninger.

Bilag 1: Population i stresstesten

Systemisk vigtige finansielle institutter, SIFI'er

Danske Bank

Nykredit Realkredit

Jyske Bank

Nordea Kredit

Sydbank

DLR Kredit

Spar Nord

Ikke-systemiske finansielle institutter

Arbejdernes Landsbank

Ringkøbing Landbobank

Sparekassen Kronjylland

Vestjysk Bank

Nordjyske Bank

Lån & Spar Bank

Jutlander Bank

Sparekassen Sjælland-Fyn

Den Jyske Sparekasse

Sparekassen Vendsyssel

Bilag 2: Scenarier i Nationalbankens stresstest

Scenarier: Udvalgte nøgletal	Tabel		
	Grundforløb	Lavvækst	Hård recession
2018			
BNP, pct. år-år	1,9	1,5	1,2
Privatforbrug, pct. år-år	2,2	1,7	1,6
Eksportmarkedsvækst, pct. år-år	4,2	4,2	2,8
Boligpriser, pct. år-år	3,2	2,5	1,2
Bruttoledighed, pct. af arbejdsstyrke	3,5	3,6	3,7
Obligationsrente	0,9	0,9	0,9
2019			
BNP, pct. år-år	1,8	-0,6	-5,0
Privatforbrug, pct. år-år	2,3	-1,3	-3,7
Eksportmarkedsvækst, pct. år-år	4,1	4,1	-8,4
Boligpriser, pct. år-år	2,8	-4,5	-15,5
Bruttoledighed, pct. af arbejdsstyrke	3,3	4,3	6,3
Obligationsrente	1,3	1,3	1,3
2020			
BNP, pct. år-år	1,7	0,9	-1,3
Privatforbrug, pct. år-år	2,2	-0,5	-2,2
Eksportmarkedsvækst, pct. år-år	4,0	4,0	-0,4
Boligpriser, pct. år-år	2,5	-1,5	-7,2
Bruttoledighed, pct. af arbejdsstyrke	3,1	5,0	9,8
Obligationsrente	1,7	1,7	1,7
Anm.: Årsgennemsnit. Boligpriser angiver kontantpris på enfamiliehuse.			

OM ANALYSE

Som en konsekvens af Nationalbankens rolle i samfundet udarbejdes analyser af økonomiske og finansielle forhold.

Analyserne udkommer løbende og omfatter bl.a. vurderinger af den aktuelle konjunktursituation og den finansielle stabilitet.

DANMARKS NATIONALBANK
HAVNEGADE 5
1093 KØBENHAVN K
WWW.NATIONALBANKEN.DK

Redaktionen er afsluttet
10. maj 2018

Søren Korsgaard
Principal Stress Test Expert
FINANSIEL STABILITET

**DANMARKS
NATIONALBANK**